

Statenvoorstel ../08 A

Voorgestelde

behandeling:

PS-vergadering : 27 juni 2008

Statencommissie : Commissie Bestuur en Middelen, 6 juni 2008

Onderwerp

Toekomststrategie en aandeelhouderschap Essent

's-Hertogenbosch

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

Directie

Economie & Mobiliteit

Bijlage(n)

.

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Het is voor de continuïteit en de toekomstgerichtheid van Essent essentieel en in het belang van de aandeelhouders, dat het bedrijf kan werken volgens een actuele strategie. Herijking van de toekomststrategie is noodzakelijk vanwege het mislukken van de fusiebesprekingen tussen Essent en Nuon, de (internationale) ontwikkelingen in de energiesector en de op handen zijnde – wettelijk verplichte - splitsing van Essent. Naar aard en risico ontstaan er twee volstrekt verschillende bedrijven, namelijk een gereguleerd netwerkbedrijf (Essent NWB) en een commercieel productie- en leveringsbedrijf (Essent PLB). De wet stelt dat een NWB alleen publieke aandeelhouders mag hebben; aan het eigendom van een PLB worden geen eisen gesteld. De aandelen van een PLB kunnen dus na de splitsing (al dan niet in delen) verkocht/geprivatiseerd worden.

Beide bedrijven dienen optimaal toegerust te worden om de taken adequaat uit te kunnen voeren en om tijdig in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in de energiesector. Voor Essent NWB betekent dit voldoende investeringsruimte en ondernemerschap. Voor de continuïteit van het Essent productie- en leveringsbedrijf betekent het vooral het (fors) vergroten van de schaal.

De op handen zijnde eigendomssplitsing van het bedrijf Essent en de naar aanleiding daarvan herijkte toekomststrategie kunnen serieuze consequenties hebben voor onze provinciale belangen.

Historisch gezien waren publieke belangen aanleiding voor ons aandeelhouderschap in het geïntegreerde bedrijf Essent. Die belangen worden inmiddels in belangrijke mate geborgd door marktwerking en wet- en regelgeving. Door de toenemende schaalvergroting en de afnemende invloed van de aandeelhouders als gevolg van o.a. de invoering van het structuurregime is het publiek belang van ons aandeelhouderschap in

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

Essent de afgelopen decennia sterk afgenomen. Er is sprake van een beperkte invloed. Tegelijkertijd is door de substantiële stijging van het dividend het financieel belang van ons aandeelhouderschap de afgelopen jaren steeds meer toegenomen. Tegen deze achtergrond is het van belang dat de aandeelhouders van Essent de financiële belangen in Essent (PLB en NWB) zo goed mogelijk beschermen.

Nu door wet- en regelgeving een verantwoord evenwicht tussen de publieke belangen 'betrouwbaarheid' en 'betaalbaarheid' wordt geborgd en de onafhankelijkheid wordt geborgd door de wettelijke bepaling dat de aandelen van een netwerkbedrijf in handen moet zijn van de overheid, is ons belangrijkste belang in het Essent netwerkbedrijf een financieel belang. Dit betekent dat het bedrijf levensvatbaar en robuust moet worden ingericht en aan de actuele opvattingen over corporate governance moet voldoen.

Het Essent productie- en leveringsbedrijf opereert in een vrije, concurrerende markt. Een versterking van de marktmacht van dit bedrijf geeft een goede concurrentiepositie op de Nederlandse en Europese energiemarkt. Prijsstabiliteit en leveringszekerheid, gegeven de schaarste van grondstoffen en productievolumes, zijn namelijk alleen te verzekeren bij voldoende omzetvolume. Dit is óók van belang voor de winstgevendheid en waardering en uiteindelijk ook voor het financieel belang van de aandeelhouders en de werkgelegenheid. Het is wenselijk als het Essent productie- en leveringsbedrijf op termijn aansluit bij of samengaat met een strategische partner. In die situatie verwatert ons aandeel of gegeven we ons op het speelveld van een bedrijf met een sterk internationaal karakter. Onze beïnvloedingsmogelijkheden nemen dan nog verder af, het risicoprofiel van het bedrijf neemt nog verder toe. Teneinde een dergelijke situatie te vermijden, vereist het Noord-Brabantse (financiële) belang vervreemding van de aandelen in dit commerciële bedrijf op een voor het bedrijf en voor ons goed gekozen moment.

1. Inleiding

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Essent herijken in nauw overleg met de aandeelhouders de toekomststrategie. Deze toekomststrategie is cruciaal tegen de achtergrond van de op handen zijnde splitsing van Essent in een apart netwerkbedrijf (verder: Essent NWB) en een productie- en leveringsbedrijf (verder: Essent PLB), het mislukken van de fusiebesprekingen tussen Essent en Nuon en de (internationale) ontwikkelingen in de energiesector.

De afgelopen maanden is de statencommissie Bestuur & Middelen hierover regelmatig geïnformeerd. De toekomststrategie wordt in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor het zomerreces 2008 vastgesteld.

Het is voor de continuïteit en de toekomstgerichtheid van het bedrijf essentieel, dat gewerkt kan worden volgens een actuele strategie. Dit is ook in het belang van de aandeelhouders. De aandeelhouders maken ten behoeve van hun eigen

standpuntbepaling gebruik van de adviezen van externe financiële en juridische adviseurs.

2. Op handen zijnde splitsing van het bedrijf

Per 1 juli 2008 treedt het groepsverbod uit de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON, ook wel bekend als Splitsingswet), in werking. Daarmee heeft het rijk de keuze gemaakt om de nutsactiviteiten van de energiebedrijven verplicht te ontvlechten van de commerciële activiteiten.

Er ontstaat dan een gereguleerd netwerkbedrijf (Essent NWB) met nutsvoorzieningen die voor alle energieleveranciers toegankelijk moeten zijn en een commercieel productie- en leveringsbedrijf (Essent PLB) dat in een vrije markt opereert. Essent NWB verzorgt publieke taken. De WON schrijft voor dat een NWB alleen publieke aandeelhouders mag hebben. Aan het eigendom van een PLB worden geen eisen gesteld. De aandelen van een PLB kunnen dus na de splitsing (al dan niet in delen) verkocht/geprivatiseerd worden. De wet bepaalt ook dat de toezichthouder op de energiesector, de Directie Toezicht Energie (DTe, onderdeel van de Nederlandse Mededinging Autoriteit) het functioneren van de netwerk-bedrijven reguleert. De productie- en leverings-bedrijven zijn vanaf 1999 actief in een markt die in fases volledig geliberaliseerd is. Sinds 2004 opereren ze in een volledig vrije, concurrerende markt. DTe en de Nederlandse Mededinging Autoriteit (NMa) houden toezicht op deze markt.

De wetgever geeft in de Memorie van Toelichting bij de Wet Onafhankelijk Netbeheer aan: “Samenvattend zorgt dit wetsvoorstel voor een volstrekt onafhankelijk netbeheer waardoor de marktwerking verbetert en de consument op daadwerkelijke kosten gebaseerde nettarieven en eerlijke marktprijzen betaalt. Daarnaast creëert dit wetsvoorstel de mogelijkheid voor publieke aandeelhouders hun aandelen in de risicovolle activiteiten van de energiebedrijven te vervreemden, rekening houdend met de internationale ontwikkelingen op de elektriciteits- en gasmarkt.”

De eigendomssplitsing moet wettelijk voor per 1 januari 2011 volledig zijn gerealiseerd. Een plan van aanpak hiertoe, het zogeheten “splitsingsplan”, dient tussen 1 juli 2008 en 1 juli 2009 aan het Ministerie van Economische Zaken te worden voorgelegd.

Uitgangspunt voor het netwerkbedrijf is dat dit levensvatbaar moet zijn en dat de netbeheerder over voldoende financiële middelen zal moeten beschikken om de uit te voeren taken nu en in de toekomst te kunnen vervullen. De inrichting van een zelfstandig opererend netwerkbedrijf brengt een substantiële reorganisatie met zich mee. Niet alleen de eigendom van het NWB moet worden afgesplitst maar ook veel activiteiten zoals IT en andere stafdiensten bij het hoofdkantoor, dienen te worden gesplitst. Deze laatste splitsing wordt aangeduid met operationele splitsing. Essent verwacht dat de operationele splitsing eind 2008 gereed zal zijn.

De splitsing zal de schaal van de organisatie van Essent PLB verkleinen, waardoor de internationale concurrentiepositie van Essent PLB slechter wordt. Er is namelijk geen

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

sprake van een gelijk Europees speelveld, aangezien Nederland voorop loopt met de splitsing.

In het kader van de splitsing tot op aandeelhoudersniveau zouden de Cross Border Leases (CBL's) op centrales en gas- en (elektriciteits)netten nadelig kunnen werken. CBL's zijn overeenkomsten tussen investeerders in de Verenigde Staten en de Nederlandse energiebedrijven waarbij de energie-bedrijven hun activa hebben verkocht aan de investeerders en vervolgens weer voor lange tijd terughuren. Daarbij hebben de energiebedrijven een terugkoopoptie aan het einde van de leaseperiode. Als gevolg van verschil in wetgeving in Nederland en de Verenigde Staten behalen de investeerders een fiscaal voordeel dat wordt gedeeld met de energie-bedrijven. Het fiscale klimaat in de Verenigde Staten is echter aan het wijzigen. Een nieuwe eigendoms-structuur die bij splitsing ontstaat, kan mogelijkwijs aanleiding zijn voor het vervroegd ontbinden van de overeenkomsten, hetgeen kan leiden tot een fors financieel nadeel. Om dit financiële risico te verkleinen hebben het bestuur en de aandeelhouders bij de wetgever ten tijde van de parlementaire behandeling van de WON gepleit voor een vrijwillige splitsing. In eerste instantie heeft dat geleid tot het aannemen van de wet zonder datum van inwerkingtreding van met name de splitsingsartikelen. Korte tijd later heeft het parlement ingestemd met in werking treding per 1 juli 2008. Essent is een procedure gestart tegen de Staat teneinde deze aansprakelijk te kunnen stellen voor de gevolgen van de WON.

De groei in netto omzet van Essent is door het splitsingsdebat en de mislukte fusie met Nuon in de periode 2002-2006 in Europees perspectief achter-gebleven daar waar andere Europese energiebedrijven door grootschalige fusies en overnames in netto omzet gegroeid zijn. De vraag is welke strategie voor Essent NWB en Essent PLB nodig is om de activiteiten (en de hieraan gekoppelde werkgelegenheid) optimaal te kunnen continueren.

Concluderende overweging:

Als gevolg van het in werking treden van de WON zullen de distributie (gerelateerde) activiteiten van Essent en de commerciële energieactiviteiten op het gebied van opwekking, handel en levering evenals milieu-activiteiten tot op aandeelhoudersniveau van elkaar gesplitst moeten worden. Er ontstaan dan twee naar aard en risico volstrekt verschillende bedrijven, namelijk een gereguleerd netwerkbedrijf (Essent NWB) en een commercieel productie- en leveringsbedrijf (Essent PLB). De wet stelt dat een NWB alleen publieke aandeelhouders mag hebben; aan het eigendom van een PLB worden geen eisen gesteld. De aandelen van een PLB kunnen dus na de splitsing (al dan niet in delen) verkocht/geprivatiseerd worden. Van belang is dat na de splitsing twee financieel gezonde bedrijven (Essent NWB en Essent PLB) moeten ontstaan. De wettelijk verplichte splitsing kan (óók in financiële zin) nadelig werken in relatie tot de Cross Border Leases.

Datum
27 mei 2008

DIS-nummer
...

3. Het Essent netwerkbedrijf

Na de wettelijk verplichte splitsing is het Essent NWB verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en beheer van de transport- en distributienetten voor elektriciteit en gas. In totaal gaat het om 146.000 km elektriciteitskabels en 40.000 km gasleidingen. Essent NWB verzorgt de elektriciteitsaansluiting van 2,5 miljoen eindgebruikers en voor 1,8 miljoen eindgebruikers de gasaansluiting, hoofdzakelijk gelegen in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. Het bedrijf heeft ruim 3.500 arbeidsplaatsen.

De WON schrijft voor dat Essent NWB een zogenaamde 'vette' beheerder moet worden:

- Het bedrijf voert vanaf 1 juli 2008 in eigen beheer of samen met één of meer andere netbeheerders alle werkzaamheden uit die direct met de wettelijke taken van de netbeheerder samenhangen;
- Het netwerkbedrijf beschikt over het economisch eigendom van de netten en heeft daarmee de beschikking over de financieringsbron.

De wet stelt dat een NWB alleen publieke aandeelhouders mag hebben. De WON bepaalt ook dat de toezichthouder op de energiesector, de DTe, het functioneren van de NWB'en reguleert. Zo reguleert de DTe de tarieven die een NWB moet hanteren. Op basis van onderzoeken over de periode 2005-2007 heeft DTe geconcludeerd dat er in het verleden meer winst is gemaakt dan de NMa redelijk acht. De toekomstige regulering zou dan ook strenger van opzet moeten zijn. Essent NWB stelt dat de betrouwbaarheid van de netten in gevaar kan komen bij die strenge regulering.

De regulering door DTe borgt dus het evenwicht tussen de publieke belangen 'betrouwbaar' en 'betaalbaar'.

Essent NWB zal de komende jaren te maken krijgen met:

- forse vervangingsinvesteringen;
- nieuwe netwerkconcepten die de energietransitie kunnen accommoderen.

Voor deze opgaven dient het bedrijf te beschikken over voldoende investerings-ruimte én ondernemerschap.

4. Het Essent productie- en leveringsbedrijf

Na de wettelijk verplichte splitsing zijn de commerciële activiteiten van Essent samengevoegd. Naast de opwekking van energie en de verkoop aan (eind)af-nemers vallen hier onder andere ook Essent Energie Diensten, Essent Trading (Genève), Essent Milieu, Deutsche Essent en diverse participaties, zoals in Stadtwerke Bremen, onder.

Met 2,7 miljoen klanten is Essent PLB het grootste energiebedrijf in Nederland. Het bedrijf is koploper als het gaat om duurzame energie. Als productiebedrijf is Essent PLB actief in Nederland, België en Duitsland. Totale opwekkings-capaciteit is ong 6.000

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

MW. In Nederland neemt Essent PLB 23% van de productiecapaciteit voor zijn rekening. De handel in energie en emissierechten vindt vanuit Genève plaats.

In totaal bieden de commerciële activiteiten van Essent bijna 5.000 arbeids-plaatsen (en in Bremen nog eens ruim 2.000).

Door de liberalisering van de Europese energiemarkt ondervindt Essent PLB in Nederland veel concurrentie: eind juni 2007 waren 39 leveranciers in het bezit van een leveringsvergunning voor elektriciteit en 31 voor gas. Hieronder bevinden zich zowel toetreders uit het buitenland als nieuwe onafhankelijke spelers. Dit leidt ertoe dat eindafnemers, zowel consumenten als bedrijven, meer keuzemogelijkheden hebben. Er is voldoende concurrentie tussen aanbieders, door marktwerking worden de prijzen in toom gehouden en blijven de serviceniveaus op peil.

Door marktwerking worden de belangen 'klanttevredenheid' en 'betaalbaarheid' geborgd.

Daarnaast heeft Essent PLB te maken met toegenomen concurrentie om brandstoffen op internationale markten, schaarste van toeleveranciers, integratie van nationale markten door middel van fysieke verbindingen en internationale fusies, hoge benodigde investeringen in (duurzame) opwekkings-capaciteit en voortdurend hoge kosten van energie als gevolg van milieu-toeslagen. Door deze specifieke sectortrends, maar ook door de toegenomen commerciële marktrisico's als gevolg van liberalisering trekt er een consolidatie-golf door de Europese energiesector. Hierbij ontstaan veelal grote energie-bedrijven in vergelijking waarmee de Nederlandse energiebedrijven zoals Essent PLB een zeer bescheiden omvang hebben.

Verwacht wordt dat uiteindelijk alleen Europese energiebedrijven met een aanzienlijke marktwaarde (minstens € 50 miljard) concurrerend kunnen optreden. Deze verwachting wordt zowel door Essent als onze adviseurs uitgesproken. Handhaving van de status quo voor het commerciële bedrijf is volgens hen op termijn geen alternatief gezien de kleine schaal van Essent op de Europese energiemarkt (o.a. inkoopkracht), het stijgende risicoprofiel van het commerciële bedrijf en de grote investeringen die Essent moet doen om de toekomst van het bedrijf zeker te stellen.

Essent PLB opereert in een vrije, concurrerende markt. De opvatting van Essent en de externe adviseurs is dat Essent PLB op termijn te weinig kritische massa zal hebben om zelfstandig verder te kunnen opereren op de Europese energiemarkt, terwijl die kritische massa door marktontwikkelingen juist noodzakelijk is. Daar komt bij dat de verwachting is dat de concurrentiepositie van Essent PLB op de Nederlandse en Europese energiemarkt kan verzwakken, als andere grote Nederlandse productie- en leveringsbedrijven, zoals Eneco PLB en wellicht Nuon PLB, op korte termijn verkocht zullen worden aan een internationale speler. Dit kan op termijn een impact hebben op de winstgevendheid en waardering en uiteindelijk ook op het financiële belang van de aandeelhouders en de werkgelegenheid. Prijsstabiliteit en leveringszekerheid,

Datum
27 mei 2008

DIS-nummer
...

gegeven de schaarste van grondstoffen en productievolumes, zijn alleen te verzekeren bij voldoende omzetvolume.

5. Toekomststrategie Essent

De herijking van de toekomststrategie is noodzakelijk vanwege de ophanden zijnde eigendomssplitsing in een gereguleerd netwerkbedrijf en een commercieel bedrijf. Beide bedrijven dienen optimaal toegerust te worden om de taken adequaat uit te kunnen voeren en om tijdig in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in de energiesector. Voor Essent NWB betekent dit voldoende investeringsruimte en ondernemerschap. Voor de continuïteit van het Essent productie- en leveringsbedrijf betekent het vooral het (fors) vergroten van de schaal.

6. Aandachtspunten voor ons aandeelhouderschap

Publieke belangen

De provincie Noord-Brabant is van oudsher aandeelhouder van Essent (eerst van de PNEM, later van PNEM/Mega die in 1999 fuseerde met Edon waarna Essent ontstond) met als hoofddoelstelling de publieke belangen van de Brabantse burger ten aanzien van de energievoorziening te waarborgen. De behoefte om deze belangen te waarborgen vormde destijds de reden om een provinciaal energiebedrijf op te richten.

In het onderzoek dat PriceWaterhouseCoopers (PWC) in 2006 voor de groot-aandeelhouders heeft uitgevoerd, zijn de primaire, secundaire en tertiaire publieke belangen van ons aandeelhouderschap in Essent omschreven. Primaire publieke belangen van de provincie zijn volgens PWC de leverings- en voor-zieningszekerheid¹, betaalbaarheid² & klanttevredenheid³ en duurzaamheid⁴.

---

¹ De mate waarin de consument zekerheid heeft dat de benodigde energie ook daad-werkelijk wordt geleverd. Leveringszekerheid kan worden beperkt door storingen in het netwerk alsook een tekort aan opwekkingscapaciteit. Voorzieningszekerheid: de lange termijn beschikbaarheid van energie.

² De totale prijs die een afnemer betaalt voor de afgenomen energie en energie-gerelateerde diensten. De betaalde prijs is opgebouwd uit kosten voor de geleverde elektriciteit en gas, een tarief voor aansluiting op het netwerk en belastingen op de verschillende componenten.

³ Klanttevredenheid is de algemene opinie van klanten over de dienstverlening. De klanttevredenheid wordt onder andere bepaald door leveringszekerheid, prijs, keuze-vrijheid en duurzaamheid. Daarnaast is klanttevredenheid meer afhankelijk van subjectieve componenten.

⁴ De mate waarin Essent tracht door middel van zuinigere opwekkingsmethoden, inzet van andere brandstoffen en advies aan gebruikers op een verantwoorde wijze om te gaan met de nog aanwezige energiebronnen. Hiermee wordt onder andere gedacht het milieu zoveel mogelijk te ontzien en vervuiling te beperken. Voorbeelden hiervan zijn efficiëntere opwek- en verbruik methodieken, windenergie, biobrandstof en biomassa, restwarmtebenutting.

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

Daarnaast zijn er ook secundaire publieke belangen (sociale component, werkgelegenheid en regiobelangen) en tertiaire publieke belangen (trans-parantie, concurrentie/keuzevrijheid, innovatie en werknemersbelangen). De secundaire en tertiaire belangen zijn afgeleid: ze zijn belangrijk, maar vormden op zichzelf niet de reden om een provinciaal energiebedrijf op te richten. Ook onze adviseur Lazard heeft recent onze publieke belangen in Essent beoordeeld.

Zowel PWC als Lazard constateren dat de publieke belangen in de vrije markt nu en in de toekomst afdoende gewaarborgd zijn door middel van vrije markt-werking en wet- en regelgeving op nationaal niveau – met sectorspecifiek toezicht op de monopolioïde activiteiten en mededingingstoezicht op het competitief gedrag van energieaanbieders. Daarnaast zijn door ontwikkelingen in de energiemarkt de regionale belangen steeds meer nationale en inter-nationale belangen geworden. Naar de mening van onze adviseurs is er op termijn geen rol meer weggelegd voor regionale publieke aandeelhouders in een inter-nationaal opererend productie- en leveringsbedrijf. De belangrijkste redenen hiervoor zijn het feit dat de traditionele band met de klanten is verdwenen (behoudens het netwerk) en dat de noodzakelijke groei van het PLB groot-schalige investeringen zal vergen en grotere risico's met zich zal meebrengen.

Financiële belangen

Het aandeelhouderschap houdt in dat we (ook) financiële belangen in Essent hebben. Ons aandelenbezit in Essent (30,8% van het aandelenkapitaal; ca. 46 mln. aandelen van € 1,- op de ca. 150 mln. uitstaande aandelen) is voortgevloeid uit ons oorspronkelijke bezit van de aandelen PNEM (ca 99,9%) die vervolgens werden omgezet in ca. 48% na de fusie PNEM/Mega en vervolgens in de 30,8% in Essent na de fusie met EDON in 1999.

Samen met de provincies Overijssel, Limburg en Groningen bezitten we ca 71% - en dus de absolute meerderheid – van het aandelenkapitaal en daarmee de zeggenschap over het bedrijf

Pas de laatste jaren begint het dividend dat we ontvangen substantiële vormen aan te nemen. In de PNEM-periode ontvingen we jaarlijks fl. 500.000,- (€ 226.890,-) dividend en werd dus in feite alle winst in het bedrijf gelaten. Begin jaren negentig groeide het naar fl. 5 mln. p/jr. (€ 2.268.901,-). Eerst in de Essent-tijd is het dividend echt gaan groeien, waarbij de echt grote sprongen de laatste 3 jaren werden gemaakt. Over 2004 ontvingen we € 52 mln. dividend, over 2005 € 82 mln. en over 2006 € 117 mln., dat is ca 15% van onze lopende begroting. Daarnaast kregen we in 2007 een superdividend over de Kabelcomgelden van € 274 mln. Totaal daarom in 2007 een bedrag van € 391 mln.

Door de substantiële stijging van het dividend is het financieel belang van ons aandeelhouderschap de afgelopen jaren steeds meer toegenomen.

Datum
27 mei 2008

DIS-nummer

...

Financieel belang is ook publiek belang

Het publiek belang van de provincie is ook gediend bij goed geborgd financieel belang. Het financieel publiek belang ziet er op toe dat geen overtollige middelen vastgezet blijven in deelnemingen die geen primair publiek belang dienen. Vanuit het financieel publiek belang mogen ook geen risico's worden genomen die kunnen leiden tot uiteindelijk minder beschikbare middelen voor nuttige overheidsbestedingen. Dat risico zou zich voor kunnen doen op het moment, dat het uitstellen van de vervreemding van de aandelen Essent PLB tot een aanmerkelijk negatieve invloed zou leiden op de waardeontwikkeling van het bedrijf.

Sturing en invloed van de aandeelhouders

Met de Code Tabaksblat en de statutenwijziging van Essent in 2005 hebben de aandeelhouders de volgende sturingsmogelijkheden:

- bezoldigingsbeleid voor bestuurders wordt vastgesteld door de AvA;
- AvA heeft goedkeuringsrechten voor besluiten die resulteren in belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de vennootschap met voorafgaande check door de Aandeelhouderscommissie (o.a. toetsing aan de bedrijfsstrategie voor transacties met een waarde van meer dan € 500 miljoen);
- AvA heeft het recht de strategie van Essent goed te keuren en de wijzigingen daarop;
- goedkeuringsrecht voor rechtsgeding tegen de Staat ivm Splitsingswet;
- RvC wordt benoemd door de AvA – AvA heeft versterkt aanbevelingsrecht voor 1/3 van de commissarissen – profielschets wordt besproken met de AvA;
- AvA kan het vertrouwen in de gehele RvC opzeggen: collectief ontslag;
- agenderingsrecht (1%, tenzij zwaarwichtig belang);
- bijeenroepingsrecht (samen minimaal 10% van het geplaatste kapitaal) – aandeelhouders bepalen onderwerpen (ondanks zwaarwichtig belang);
- volledige beschikking over de winst en statuten.

Daarnaast oefent de Provincie Noord-Brabant invloed uit via lidmaatschap/ voorzitterschap van de Aandeelhouderscommissie Essent. Deze commissie heeft tot taak te toetsen of bepaalde besluiten van de Raad van Bestuur passen binnen de door de AvA goedgekeurde strategie van Essent.

Invloed op het Splitsingsplan

Het besluit tot (uitvoering van de) splitsing van Essent in een NWB en een PLB is een besluit dat als gevolg van de statuten aan goedkeuring door de AvA is onderworpen. De voorbereiding van dergelijke besluiten (de operationele splitsing en het splitsingsplan) valt echter niet onder het statutaire goedkeuringsrecht. Op grond van de statuten hoeft de AvA dus pas op het laatste moment te worden betrokken bij het splitsingsproces. De AvA loopt zo het risico om met een voldongen feit te worden geconfronteerd.

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

Hiervoor is al aangegeven dat door de splitsing er twee volstrekt verschillende bedrijven ontstaan. Bedrijven waarvan we aandeelhouder worden. Het ene bedrijf – Essent NWB – verzorgt het elektriciteits- en gasnetwerk en de aansluitingen daar op in grote delen van het noorden, het oosten en het zuiden van Nederland. Dit bedrijf faciliteert alle aanbieders en afnemers, is onderhevig aan sectorspecifiek toezicht en kent op basis van wettelijke bepalingen uitsluitend publieke aandeelhouders. Het andere bedrijf – Essent PLB - produceert, verhandelt en levert energie, opereert in een vrije – steeds internationalere – markt. De verschillen in aard brengen ook verschillen in (financiële) risico's met zich mee. Beide bedrijven zullen naar het inzicht en de opvatting van de aandeelhouders (en van het bestuur van de onderneming) levensvatbaar en robuust moeten worden ingericht.

Daarnaast kan de wettelijk verplichte splitsing nadelige effecten hebben vanwege de Cross Border Leases. Deze kunnen gevolgen hebben voor de aandeelhouderswaarde en daarmee op het (financieel) publiek belang.

Tegen deze achtergronden hebben wij Essent verzocht om ons goed te informeren over het splitsingsplan en ons tijdig te betrekken in de besluitvorming hierover.

Nota Nutsvoorzieningen

In de Nota Nutsvoorzieningen van 2000 is opgenomen dat vanwege een voldoende wettelijke waarborg van de positie van de gebonden klanten de noodzaak tot continuering van het aandeelhouderschap kan doen vervallen.

Nota Rijksdeelnemingen

In december 2007 heeft de minister van Financiën het deelnemingenbeleid van de rijksoverheid in een nota opnieuw vastgesteld. In het daaraan voorafgaande beleid was het uitgangspunt “privatiseren tenzij”. De afgelopen jaren zijn als uitvoering van dat beleid veel rijksdeelnemingen verkocht. In het nieuwe beleid is dit uitgangspunt gewijzigd tot “publiek tenzij”.

In het nieuwe deelnemingenbeleid wordt zeer sterk gewezen op de borging van publieke belangen. Het publieke belang wordt primair geborgd door wet- en regelgeving maar kan ook op een aanvullende wijze worden geborgd. Het aandeelhouderschap is dan een aanvullende en minder ingrijpende (letterlijk ‘rigide’) mogelijkheid. De minister noemt in dat kader: Meekijken naar de (invulling van de) strategie, bemoeienis met grote investeringsbeslissingen, vaststellen van het bezoldigingsbeleid en beoordelen van de vermogensstructuur.

Bedrijven die nu in handen van de rijksoverheid zijn dienen dat te blijven in het nieuwe beleid: bedrijven die opereren vanuit een monopolie (bijvoorbeeld TenneT, NS), bedrijven die uitsluitend diensten verlenen aan de overheid of overheidsgerelateerde organisaties en bedrijven die specifieke publieke taak uitvoeren, zoals gebiedsontwikkeling

Bij het in de toekomst afstoten van deelnemingen hanteert het rijk in het nieuwe beleid de volgende criteria:

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

1. Het aandeelhouderschap heeft geen toegevoegde waarde voor de borging van het publieke belang.
2. Er zijn voldoende waarborgen dat continuïteit van de dienstverlening door privaat aandeelhouderschap niet in gevaar komt.
3. Het private aandeelhouderschap moet toegevoegde waarde hebben voor de betreffende onderneming en de duurzame kwaliteit van de activiteiten die worden uitgeoefend.

Concluderende overweging:

De publieke belangen worden in belangrijke mate geborgd door marktwerking en wet- en regelgeving. Door de toenemende schaalvergroting en de afnemende invloed van de aandeelhouders als gevolg van o.a. de invoering van het structuurregime is het publiek belang van ons aandeelhouderschap in Essent de afgelopen decennia sterk afgenomen. Er is sprake van een beperkte invloed. Tegelijkertijd is door de substantiële stijging van het dividend het financieel belang van ons aandeelhouderschap de afgelopen jaren steeds meer toegenomen. Tegen deze achtergrond is het van belang dat de aandeelhouders van Essent de financiële belangen in Essent (PLB en NWB) zo goed mogelijk beschermen.

7. Toekomststrategie Essent en consequenties voor ons aandeelhouderschap

De wettelijk verplichte splitsing maakt dat we binnen afzienbare tijd aandeelhouder zijn van twee naar aard en risico volstrekt verschillende bedrijven.

Wij concluderen dat de op handen zijnde eigendomssplitsing van het bedrijf Essent en de naar aanleiding daarvan herijkte toekomststrategie serieuze consequenties kunnen hebben voor onze provinciale belangen. Daarom leggen we ons voorgenomen standpunt ten aanzien van de toekomststrategie in verband met de consequenties daarvan voor ons aandeelhouderschap aan u voor. Rekening houdend met de door u kenbaar gemaakte wensen en bedenkingen bepalen wij ons definitieve standpunt en zullen dat inbrengen bij de bespreking van de Toekomststrategie van Essent in de AvA van Essent.

Voorgenomen standpunt ten aanzien van Essent NWB

Dit bedrijf voert uitsluitend gereguleerde taken uit met toezicht door DTe op deze monopolioïde activiteiten. We worden voor 30,8% aandeelhouder van dit bedrijf. Door de landelijke regulering zijn er geen specifiek te borgen regionale publieke belangen. Ons aandeelhouderschap heeft wat dat betreft geen andere, dan een historische achtergrond. Nu het rijk heeft besloten dat de netwerkbedrijven in overheidshanden moeten blijven kan overwogen worden om op termijn alle energienetwerken samen te brengen in één landelijk bedrijf met de rijksoverheid als aandeelhouder.

Nu door wet- en regelgeving een verantwoord evenwicht tussen de publieke belangen 'betrouwbaarheid' en 'betaalbaarheid' wordt geborgd en de onafhankelijkheid wordt

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

geborgd door de wettelijke bepaling dat de aandelen van een netwerkbedrijf in handen moet zijn van de overheid, is ons belangrijkste belang in het Netwerkbedrijf een financieel belang. Dit betekent dat het bedrijf levensvatbaar en robuust moet worden ingericht. Het bedrijf moet beschikken over voldoende investeringsruimte en ondernemerschap. We willen dan ook de vermogensstructuur vaststellen, het bezoldigingsbeleid bepalen, de statuten (mee) opstellen en vroegtijdig geïnformeerd worden over de profielen voor RvB en RvC . Verder willen we meekijken bij de ontwikkeling van de bedrijfsstrategie. Dit bedrijf zal in al zijn facetten moeten voldoen aan de actuele opvattingen over corporate governance.

Voorgenomen standpunt ten aanzien van Essent PLB

Dit bedrijf opereert in een geliberaliseerde energiesector met steeds meer internationale componenten. We worden voor 30,8% aandeelhouder van dit bedrijf. Het bedrijf is te klein om op termijn te kunnen concurreren met (West)Europese bedrijven die na de huidige consolidatiegolf ontstaan. Zowel voor de continuïteit van het Essent productie- en leveringsbedrijf als voor de aandeelhouderswaarde is aansluiten bij of samengaan met een strategische partner op termijn wenselijk. In die situatie zal ons aandeel verwateren of begeven we ons op het speelveld van een bedrijf met een sterk internationaal karakter. Onze beïnvloedingsmogelijkheden nemen dan nog verder af, het risicoprofiel van het bedrijf neemt nog verder toe.

Teneinde een dergelijke situatie te vermijden, vereist het Noord-Brabantse (financiële) belang vervreemding van de aandelen in dit commerciële bedrijf op een voor het bedrijf en voor ons goed gekozen moment. De argumenten hiervoor zijn in het vorenstaande weergegeven en kunnen als volgt worden samengevat:

- de publieke belangen duurzaamheid, klanttevredenheid en betaalbaarheid worden geborgd door wet- en regelgeving en marktwerking;
- de marktontwikkelingen op Europese schaal nopen energiebedrijven en dus ook Essent tot schaalvergroting voor het commerciële deel van het bedrijf, hetgeen leidt tot toenemende risico's. Dat kan zijn weerslag hebben op de aandeelhouderswaarde en daarmee ons financieel belang. Daarnaast zal ons aandeel verwateren en daarmee onze (informele) invloed nog verder afnemen.

Hiervoor is al aangegeven dat ons financiële belang bepalend is. Dat laat onverlet dat we te zijner tijd ook oog zullen hebben voor de wijze waarop kandidaten inspelen op de publieke belangen.

8. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

J.R.H. Maij-Weggen

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: C. Dietvorst-tenTije toestel (073) 680 85 39

M. de Hart toestel (073) 681 22 70

Ontwerp-besluit ... B

Voorgestelde
behandeling:
PS-vergadering : 27 juni 2008

Statencommissie : Commissie Bestuur en Middelen, 6 juni 2008

Onderwerp

Toekomststrategie en aandeelhouderschap Essent

's-Hertogenbosch

Datum

27 mei 2008

DIS-nummer

...

Directie

Economie & Mobiliteit

Bijlage(n)

.

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten, d.d. 27 mei 2008;
- gelet op artikel 158, tweede lid van de Provinciewet
- gelet op artikel 160, tweede lid van de Gemeentewet

besluiten:

Met instemming kennis te nemen van de in het voorstel van Gedeputeerde Staten geschetste toekomststrategie ten aanzien van het aandeelhouderschap Essent en de daarin opgenomen voorlopige standpunten van Gedeputeerde Staten.

Of

De volgende wensen of bedenkingen ten aanzien van het aandeelhouderschap Essent en de daarin voorlopige standpunten van Gedeputeerde Staten in te brengen.

Of

Geen wensen of bedenkingen ten aanzien van het aandeelhouderschap Essent en de daarin voorlopige standpunten van Gedeputeerde Staten te hebben.

's-Hertogenbosch, 27 juni 2008

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier